

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

ראה

(חלק בט שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת ראה, יט"כה מנחם-אב, ה'תשפ"ו (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ראה ג

88

מאכלות אסורות שהם „נתעבים לנפש הטהורה”⁵ –

הוא⁶, כי, כמו שכבר נתבאר כמה פעמים⁷, בכל מה דאפשר יש לפרש שהכתוב בא ללמדנו ציווי ודין חדש (ולא לומר שאין זו אלא הוספת עוד לא ואזהרה על ציווי מפורש⁸),

ולכן נקט רש"י, שהפסוק „לא תאכל כל תועבה” ממש סוג חדש באיסור אכילה (שאינו ידוע מפסוקים קודמים) – אשר „כל שתיעבתי לך” אסור באכילה, וכמו שדייק רש"י בהמשך פירושו: „ובא ולמד כאן שלא ישחט ויאכל”.

ב. אבל צריך להבין את הדוגמא ד„צֶרֶם אוֹזֶן בְּכוֹר כו” שהביא רש"י:

כיון שה„דבר שתיעבתי לך” בנדון דידן היא התועבה ד„כל מום לא יהי בו”, דקאי לא רק בבכור אלא בכל „זבח שלמים” – מדוע הביא רש"י כדוגמא דוקא „צֶרֶם אוֹזֶן בְּכוֹר” (ובפרט שאין

א. על הפסוקי „לא תאכל כל תועבה” פירש רש"י: כל תועבה – כל שתעבתי לך כגון צֶרֶם אוֹזֶן בְּכוֹר כדי לשחטו במדינה הרי דבר שתעבתי לך כל מום לא יהי בו¹ ובא ולמד כאן שלא ישחט ויאכל על אותו המום (ובהמשך דבריו הביא דוגמא נוספת ממי ש„בשל בשר בחלב”, כדלקמן ס"ד).

כלומר, פירוש „לא תאכל כל תועבה” הוא, שדבר שנעשתה בו פעולה ש„תעבתי לך”, שהתורה אסרה לעשותה, נאסר באכילה – „לא תאכל”³.

והנה הטעם שלא נקט רש"י שהפסוק „לא תאכל כל תועבה” הוא הקדמה כללית לפרשת מאכלות אסורות⁴ ו„כל תועבה” קאי על

(1) פרשתנו יד, ג.

(2) אמור כב, כא. – ולהעיר שלכאורה בפשטי"מ אין כוונת הכתוב לאסור הטלת מום בקדשים כ"א רק לאסור הקדשת קרבן עם מום, „כי יקריב גוי כל מום לא יהי בו” [משא"כ ע"ד ההלכה שלמדים מ„כל מום לא יהי בו” – „אל תתן בו מום” (תו"כ עה"פ. בכורות לג, סע"ב ואילך. ובכ"מ)].

ואולי יש לומר ע"פ פרש"י אמור שם, כב: שלשה פעמים להזהיר על הקדשן כו' – שמזה מובן, דכשם שאסור להקדיש בע"מ, כך אסור להטיל מום בקדשים.

(3) אלא שאינו כלל בכל האיסורים – ראה בארוכה חולין קיד, ב ואילך ובמפרשים שם. רא"ם וגו"א (ועוד מפרשי רש"י) כאן. לקמן הערה 15.

(4) ראה ראב"ע, רמב"ן, ספורנו, אברבנאל ועוד.

(5) ל' הרמב"ן. ועד"ז בראב"ע. וראה אברבנאל בארוכה.

(6) ראה גם באר יצחק על פרש"י כאן.

(7) ראה לקו"ש חט"ז ע' 332 הערה 36. ועוד. – וגם ע"ד ההלכה כ"ה, ד„כל היכא דאיכא למדרש דרשינן ולא מוקמינן בלאוי יתירי” (פסחים כד, ריש ע"ב).

(8) ברמב"ן כאן ש„רצה להוסיף באור במאכלים האסורים” (שטעם איסורם הוא מפני שהם „נתעבים לנפש הטהורה .. יולידו עובי ואטימות בנפש”) – אבל פשטות לשון הכתוב היא, שבא להוסיף אזהרה ולא (ולא רק „באור”). וראה גם רש"י שמיני יא, מד.

אליעזר¹⁴), ולא את הדוגמא הכללית והפשוטה יותר ד"פסולי המוקדשים" (או רק את הדוגמא הב', "בשל בשר בחלב"¹⁵)?

ג. גם יש להבין את אריכות לשון רש"י בדוגמא זו, דלכאורה ה' יכול לומר בקיצור¹⁶ "כגון צרם אוזן בכור הרי זה דבר שתעבתי לך כל מום לא יהי בו ובא ולמד כאן שלא יאכל".

ומדוע הוסיף רש"י:

א) "כדי לשווחטו במדינה"¹⁷ — למאי נפקא מינה שכוונת האדם בעת צרימת

14) וכן מכריע דצרם אוזן בכור אסור באכילה מה"ת, ולא רק מצד קנס דרבנן (ראה בכורות לד, סע"א ואילך ובתוד"ה ומי שם. תוד"ה רבא תמורה שם. וראה תוד"ה כל חולין שם. מפרשי רש"י כאן. ואכ"מ).

15) ולהעיר מכ"כ מהאופנים שהובאו בחולין שם (כמו: המבשל בשבת, כלאי זרעים ועוד), שלכאורה הטעמים שבגמ' שם שלא נאסרו מצד "לא תאכל כל תועבה" אינם מתאימים בלימוד ע"ד הפשט (וראה הנסמן בהערה 3); ואת"ל שע"ד הפשט יש בהם האיסור ד"לא תאכל — כל שתעבתי לך", ה' אפשר לרש"י להביא דוגמא יותר פשוטה.

[ולפי המסקנא לקמן (סעיף ו"ז) יש לומר הטעם שרש"י לא הביא א' מהדוגמאות הנ"ל — כי מעדיף רש"י הדוגמא שבחז"ל, מכיון ש(גם) היא מתאימה בלימוד ע"ד הפשט].

16) כבספרי. אלא שרש"י (א) צריך להוסיף מהי ה"תועבה" — "כל מום לא יהי בו" (ובפרט ע"פ הנ"ל הערה 2). (ב) מדגיש, ובא ולמד כאן, כנ"ל ס"א.

17) שהרי אין רש"י צריך להודיע הדין שבכור בע"מ נאכל במדינה — כי כבר מפורש הוא בפרש"י לעיל (יב, טו) בנוגע לכל הקדשים (ולקמן טו, כב מפורש בכתוב גבי בכור).

ובכל אופן — דבר זה (שמותר לאכול בכור בע"מ במדינה) מובן בלאה"כ מהמשך לשון רש"י כאן, "ובא ולמד כאן שלא ישחט ויאכל".

זה דבר רגיל והוהה?⁹ — לכאורה ה' לו לומר באופן כללי¹⁰: כגון מטיל מום בקדשים¹¹.

והשאלה אף גדולה מזו: מקור דברי רש"י הוא בספרי על אתר¹², אבל שם הובאו שתי דיעות בדבר: "ר' אליעזר אומר מניין לצורם אוזן של בכור ואכל ממנה שעובר בל"ת ת"ל לא תאכל כל תועבה, אחרים אומרים בפסולי המוקדשים הכתוב מדבר".

וביארם מפרשים¹³, שלדעת "אחרים" אין "צורם אוזן של בכור" בגדר "לא תאכל כל תועבה" — דכיון שבכור בעל מום מותר באכילה ללא פדיון, אין הוא דבר מתועב; ודוקא פסולי המוקדשים החייבים פדיון תחילה כדי להתירם באכילה הם בגדר "תועבה", ולפיכך אסורים באכילה.

ואינו מובן: מדוע הביא רש"י את הדוגמא ד"צרם אוזן בכור" (והכריע — בפשוטו של מקרא¹³ — כדעת ר')

9) ע"ד "דברי הכתוב בהוה" (רש"י משפטים כב, ל. פרשתנו טו, יט. ובכ"מ).

10) ע"ד לשון הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"ח ה"ג"ה (וראה סהמ"צ שלו מל"ת קמ. חינוך מצוה תסט).

11) שמותרים במדינה (ע"י פדיון), כפרש"י לעיל (פרשתנו יב, טו).

12) ספרי דבי רב ותולדות אדם לספרי שם (ומתצאים עפ"ז שיטת הרמב"ם בהל' פסוה"מ שם. ע"ש). וראה תוד"ה ומי — בכורות (לד, סע"א ואילך). תוד"ה רבא — תמורה ד, סע"ב [אבל בתוד"ה כל (חולין קטו, א — נעתק ברא"ם כאן): דשרי רחמנא קדשים שהוממו כצבי ואיל א"כ אינו דבר מתועב — דממ"ש "קדשים" (אף שמדבר בכור) מוכח דס"ל דלאו דוקא בכור. ואכ"מ].

13) והרי חילוק זה (דבכור בע"מ אין צריך פדיון) הוא גם ע"פ פשט"מ (כפרש"י פרשתנו לקמן טו, כג).

מום נוסף בטלה ה"תועבה" שנתהוותה בו ע"י הטלת מום באיסור?

(ב) אפילו אם נמצא הסברה לדבר – עדיין אינו מובן: למאי נפקא מינה בפשוטו של מקרא אם איסור האכילה נשאר לעולם, או רק עד ש"נולד בו מום אחר"? הלא פירוש רש"י אינו ספר הלכות שענינו להורות את ההלכה.

ד. בהמשך דבריו הביא רש"י דוגמא נוספת ל"דבר שתעבתי לך" – "בשל בשר בחלב הרי דבר שתעבתי לך והזהיר כאן על אכילתו".

ותמוה (כמו שהקשו מפרשים²²): הלא כבר פירש רש"י (ב' פעמים²³) ש"בג' מקומות נכתב בתורה²⁴ (הציווי "לא תבשל גדי בחלב אמו") א' לאיסור אכילה וא' לאיסור הנאה וא' לאיסור בישול" – ומדוע יש צורך בלאו מיוחד

תועבה", ולמה יותר אח"כ ע"י מום אחר (ולהעיר מרש"י חולין שם (קיד, ב) ד"ה הרי הוא בבל תאכל: עולמית).

ושאני דעת חכמים במשנה בכורות שם – כי לשיטתם ה"ז רק קנס, כבהמשך הסוגיא שם (וכנ"ל הערה 18. אבל ראה צפע"נ עה"ת פרשתנו כאן).

אלא שברמב"ם הל' פסוה"מ שם מוכח, דגם האיסור מנה"ת (מצד "לא תאכל כל תועבה") הוא רק עד שילוד בו מום אחר. ובכמה מפרשים, שלדעת ר"א מה ש"לא ישחוט עולמית" הוא רק דרבנן, ומה"ת אסור רק עד שילוד בו מום אחר (תוס' בכורות שם. ספרי דבי רב לספרא כאן. דברי דוד להט"ז על פרש"י כאן (בסופו). ועוד). ואכ"מ. (22 רע"ב, ס' זכרון, לבוש האורה, דברי דוד, צידה לדרך ועוד).

(23 משפטים כג, יט. תשא לד, כו.

(24 משפטים ותשא שם. פרשתנו יד, כא (אלא שברש"י שם פי' באו"א. וכבר האריכו במפרשי רש"י. ואכ"מ).

אוזן הבכור היא "כדי לשוחטו במדינה"? והרי אפילו אם אין כוונתו "לשוחטו במדינה", עשה "דבר שתעבתי לך" – "כל מום לא יהי' בו"¹⁸.

(ב) "ובא ולמד כאן) שלא ישחט ויאכל" – למה הוצרך רש"י להוסיף "ישחט"¹⁹?

(ג) מסיום לשון רש"י "על אותו המום" משמע, שכוונתו לדייק, שדוקא על אותו המום לא ישחט, אבל "נולד בו מום אחר" – ישחוט עליו"²⁰.

ואינו מובן:

(א) מהו ההכרח בפשוטו של מקרא שמום אחר מסלק את איסור האכילה שחל על הבכור מצד "לא תאכל כל תועבה"²¹? וכי משום שנולד בבהמה

(18 ע"ד ההלכה (משנה בכורות לה, א ובפרש"י

שם) "לדעתו (שנתכוין להתירו) אסור שלא לדעתו מותר". אבל זהו משום שלפי סוגיית הגמ' האיסור הוא רק משום קנס (ולכן) – שלא לדעתו אין מקום לקנס; אבל לפרש"י בפש"מ שהוא דין תורה מצד שנעשה בו "דבר שתעבתי לך" – מאי נפק"מ כוונת האדם בזה?*

(19 בפשטות – לשון זה ברש"י הוא אגב לשונו לפנ"ז "כדי לשחטו במדינה". אבל הא גופא דורש ביאור – דהול"ל (כלישנא דקרא) "לאוכלו".

(20 דעת חכמים במשנה בכורות (לד, סע"א) [משא"כ לדעת ר"א ד"לא ישחוט עולמית"]. וראה הערה הבאה. ואכ"מ.

(21 שהרי אין האיסור כאן מפני שהמטיל מום באיסור נשאר עליו איסור אכילה במדינה מחמת קדושת בכור (שאז מקום לומר שע"י מום אחר שוב נפקע (קדושת בכור, ובמילא) האיסור) – כ"א שאסור באכילה רק מחמת "לא תאכל כל

(*) אבל ראה סהמ"צ להרמב"ם וחינוך שבהערה

10 ואכ"מ.

ע"ד מה שכתב רש"י בכמה מקומות³⁰, שהכתוב מוסיף לאו כדי „לעבור עליו בשני לאוין" (וכיו"ב) – ועד"ז הוא בנדון דידן, שהאוכל בשר בחלב עובר על שני לאוין.

– ועפ"ז הי' אפשר לבאר גם את השינוי בלשון רש"י: בדוגמא הראשונה כתב רש"י „ובא ולמד כאן שלא ישחט ויאכל", משא"כ גבי „בשל בשר בחלב" שינה וכתב „וזההיר כאן על אכילתו" (ולא – „ולמד כאן שאסור באכילה" וכיו"ב).

כי גבי „צרם אוזן בכור" הנה איסור האכילה נלמד מכאן („בא ולמד כאן שלא ישחט ויאכל"); משא"כ בבשר בחלב שאיסור אכילתו ידוע כבר מקודם (ממה שנאמר ג' פעמים „לא תבשל"), לא בא הכתוב כאן אלא להוסיף „אזהרה" – „וזההיר כאן על אכילתו".

אך אין זה תירוץ מספיק, שהרי³¹:

(א) סוף-סוף הדגיש כאן רש"י „וזההיר כאן על אכילתו", דמזה משמע ש„כאן" הוא מקום האזהרה – ולא שכאן נתוספה אזהרה שני'.

(ב) ועוד ועיקר: כוונת רש"י בפירושו על „לא תאכל כל תועבה" היא (כנ"ל סעיף א) להשיענו שפסוק זה בא ללמדנו דבר חידוש, דין ואיסור חדש שלא נכתב במקום אחר – וכיצד

על איסור אכילתו, בשעה שנאסר בלאו הכי משום „לא תאכל כל תועבה"?

והנה המקור לפירוש רש"י זה („בשל בשר בחלב כו") הוא בגמרא²⁵ – „מנין לבשר בחלב שאסור באכילה שנאמר לא תאכל כל תועבה" – אך שם ב' דיעות הן (חד יליף לה מהכתוב דידן ואידך²⁶ יליף לה ממה שנאמר „לא תבשל גו"ג' פ'עמים) – וכיצד זה נקט רש"י כב' הלימודים והדיעות?

יש מפרשים²⁷, שהלאו ד„לא תאכל כל תועבה" אינו מחייב מלקות, דאין לוקין על לאו שבכללות; ולכן יש צורך בלאו מיוחד ד„לא תבשל" על אכילת בשר בחלב.

אמנם, תירוצו זה מתאים²⁸ בלימוד ע"ד ההלכה, אך קשה ליישב כן כוונת רש"י בפירושו על התורה²⁹ – שהרי לא מצינו בכל פירושו על התורה שהביא רש"י כלל זה שאין לוקין על לאו שבכללות.

ה. לכאורה הי' אפשר ליישב, שזהו

(25) חולין שם.

(26) שם קטו, ב. – וראה בהסוגיא שם עוד דיעות ולימודים.

(27) רע"ב ולבוש שם. וכ"ה ברא"ם משפטים שם.

(28) אבל ראה צידה לדרך כאן מה שהקשה על תי' זה – ממ"ש החינוך (שם) שלא תאכל כל תועבה אינו לאו שבכללות ולוקין עליו. ע"ש (וראה גם רמב"ם הל' פסוהמ"ק שם). אלא שבמנ"ח שם – ע"פ דעת החינוך – שרק על פסולי המוקדשין לוקין, אבל „שאר איסורין (שהם) יוצאין ממנו" אין לוקין עליהם. ע"ש. וראה כס"מ הל' טומאת מת פ"א ה"ב. שער המלך הל' יסוה"ת פ"ה ה"ח.

(29) נוסף על העיקר, שמפשטות לשון רש"י „וזההיר כאן על אכילתו" משמע שעיקר האזהרה היא כאן (ולא בהכתוב דלא תבשל גו").

(30) ראה לדוגמא – פרש"י: תשא לך, כג („הרבה מצות כו"). צו ו, ו. שמיני יא, מד. אמור כג, לא. ועוד.

(31) וגם: אם מוקמינו בלאווי יתירי, מנ"ל ש„לא תבשל" ג"פ קאי על איסור אכילת (והנאת) בשר בחלב, ולא (כפשוטו של מקרא) לאסור הבישול בלאוויין הרבה?

שגם דבר מתועב³³ לא אסרה תורה על בני נח³²:

אלא כאן מחדש הכתוב גדר חדש – שישנם דברים ש"תעבתי לך": ה"תיעוב" הוא רק "לך" – ביחס לגברא, אבל לא שהדבר עצמו הוא דבר מתועב.

וגם דברים אלה – אף שהם עצמם אינם דברים מתועבים – "לא תאכל".

[והמשך הענינים בכתובים אלו כך הוא: לאחר שנתפרש בכתוב האיסור ד"לא תתגודדו" מצד זה ש"עם קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה"³⁴, ממשיך הכתוב ואומר "לא תאכל כל תועבה" – "כל שתיעבתי לך", היינו שתועבה זו היא רק מצד מעלת ישראל, בהיותם "עם קדוש .. לה' אלקיך גו"].

ז. ועל זה הביא רש"י את הדוגמא הראשונה – "כגון צרם אוזן בכור" – ולא כתב בסתם "מטיל מום בקדשים" –

כי דוקא בבכור מודגש אשר מצד ה"דבר" עצמו ליכא שום תיעוב³⁵ (והתיעוב הוא רק מצד הגברא):

בכל הקדשים, שהמום פוסלם למזבח, נשארת הבהמה בקדושתה עד שתפדה. ונמצא, שפסולי המוקדשים (קודם הפדיון) הם דבר האסור ("מתועב") מצד החפצא (דהיתרם לאכילה הוא ע"י הפדיון דוקא).

מתאים להביא דוגמא לדבר מאיסור שאין הכתוב מחדש בו שום דין, אלא רק מוסיף בו לאו "לעבור עליו בשני לאוין"!

ו. ויש לומר הביאור בכל זה:

בפירושו כאן בא רש"י ליישב תמיהה בתיבות "לא תאכל כל תועבה" כשלעצמן: מכיון שמדובר כאן אודות דברים שהכתוב עצמו מתארם בשם "תועבה" (מבלי לפרש אלו הם) – והיינו, שהדבר ידוע (ממקום אחר) שהם ענין של תועבה³² – אינו מחזור מה מחדש הכתוב באזהרתו "לא תאכל כל תועבה": אם "תועבה" הם, הרי מובן שעליהם להיות "נתעבים", היינו שאסור לאכלם?

וצריך לומר, שכוונת הכתוב כאן היא לסוג מיוחד ב"תועבה" שלולא הציווי "לא תאכל" לא היינו יודעים שהוא אסור באכילה, ודוקא מהאזהרה "לא תאכל כל תועבה" – כל אופן של "תועבה" – ילפינו שגם תועבה כזו אסורה באכילה.

וזהו שמחדש רש"י תיכף בתחילת פירושו "כל תועבה – כל שתעבתי לך", וההדגשה בדבר היא בתיבת "תעבתי" לך: "התיעוב אינו בדבר – אלא ביחס אל הגברא, 'תיעבתי לך'".

והיינו: אין כוונת הכתוב כאן למאכלות אסורות סתם, שהם דברים מתועבים מצד עצמם (ומה שלא נאסרו אלא לישראל ולא לבני נח, הוא משום

(33) להעיר משבת (פו, ב. וש"נ) דאכלין שקצים ורמשים חביל גופייהו. וראה שם קמה, ב.

(34) פרשתנו יד, א"ב.

(35) וראה גם לעיל סעיף ב מ"ש המפרשים בטעם פלוגת ר"א ואחרים.

(32) ראה גם ספורנו ע"פ.

מקום להתחשב בצער המועט ביותר דצרימת האוזן, אם ע"ז תוכל הבהמה לשמש לאכילת אדם.

ח. ועפ"ז אתי שפיר גם סיום לשון רש"י, "ובא ולמד כאן שלא ישחט ויאכל על אותו המום":

כיון שבבהמה עצמה אין כל "תיעוב" – ואין זה אלא דבר "שתיעבתי לך", היינו שהתורה אסרה על הגברא לעשות כן ולכן "לא תאכל" – הרי האיסור ד"לא תאכל" (ע"ד הפשט) חל רק על גברא זה שעבר על מה ש"תיעבתי לך". משא"כ באחרים, שלא עברו על הפעולה האסורה – והרי הדבר עצמו אינו דבר מתועב – אין כל איסור אכילה.

וזהו שדייק כאן רש"י:

א) "ובא ולמד כאן שלא ישחט ויאכל" – לא שהבכור נאסר באכילה, אלא שישנו איסור על אדם זה בלבד ש"צ"ר אוזן בכור כדי לשוחטו", ש"הוא) לא ישחט (כפי מחשבתו) ויאכל".

ב) "על אותו המום" – כי הבכור עצמו לא נאסר באכילה ואינו דבר מתועב, ואין זאת אלא שחל על האדם שצ"ר את אוזנו איסור לשוחטו, מצד פעולתו האסורה – כדי שתתקיים מחשבתו, "צ"ר אוזן כו' כדי לשוחטו" (אשר רק מצד זה "תעבתי לך") – וממילא מובן, שאם נולד בו מום אחר, ובלאו הכי נפקעה מבהמה זו קדושת הבכור (למזבח), שוב אין מקום לאיסור מצד "כל שתעבתי לך", שהרי גם לולא פעולתו האסורה הבכור מותר באכילה.

ט. לפי זה מיושבת בפשטות

משא"כ בכור בעל מום, מאחר שהוא מותר באכילה (ללא פדי'), נמצא, שבמצביאותו ליכא שום דבר מתועב, והחסרון (ה"תיעוב") כאן אינו אלא מצד הגברא, שהפקיע מן הבכור (ע"י הטלת המום) את קדושתו להיות ראוי למזבח³⁶ (אבל גם לאחר זה אין הבכור דבר מתועב).

ורק מצד זה שהטלת מום בבכור היא "דבר שתעבתי לך" – נאסר הבכור באכילה³⁶.

ובזה יובן גם טעמו של רש"י, אשר:

א) הביא דוגמא ד"צ"ר אוזן בכור" דוקא – ולא מום אחר – כי בזה בא להדגיש שלא נוצר כאן (ע"י הטלת המום) כל דבר מתועב בבכור, אפילו לא במובן גשמי כפשוטו. שהרי צרימת האוזן אינה מום הפוגע באיזה אופן שהוא בבהמה ופעולותי, ואדרבה: ענין צרימת האוזן הוא דבר הנהוג ורגיל אפילו בבני אדם³⁷.

ב) הוסיף, "כדי לשוחטו במדינה" – ובזה שולל רש"י יתירה מזו, שאפילו צ"ר הבהמה מצרימת האוזן אין להחשיבו לדבר בלתי רצוי, מכיון שנעשה "כדי לשוחטו": אם מפני צורך אכילת האדם אין אנו מתחשבים בצער הבהמה שבשחיתתה, עאכ"כ שאין

(36) ע"ד מ"ש בגו"א כאן.

(36*) ולהעיר מבית אפרים יו"ד (ס') עה בסופו, ששיטת התוס' (הנ"ל הערה 12) שצ"ר אוזן בכור אינו בכל תאכל כל תועבה, הוא לפי ש"ל ד, "כל שתעבתי לך" הוא רק כאשר "המעשה עצמו הוא מתועב מצד המעשה ולא מצד העושה". ע"ש.

(37) כמפורש גם בפשט"מ (תשא לב, ב"ג).

וראה לקו"ש ח"א ע' 92.

הדוגמא הב' שהביא רש"י – „בשל בשר בחלב כו'":

רש"י מדייק בלשונו „בשל בשר בחלב" – ולא כלשון הגמרא „מנין לבשר בחלב שאסור באכילה" – כי לפי שיטת רש"י (בפירושו על התורה, פשוטו של מקרא) כל האיסור ד„לא תאכל כל תועבה" אינו אלא ענין שבשייכות לגברא שעבר ועשה פעולה אסורה (אפילו היכא שהדבר עצמו אינו תועבה).

ועד"ז בעניננו: איסור אכילת בשר בחלב הנלמד מ„לא תאכל כל תועבה" אינו מצד גוף המאכל, אלא מצד הגברא שעבר ובישל בשר בחלב, ומחמת פעולתו האסורה במאכל נאסר לו המאכל באיסור נוסף באכילתו („לא תאכל כל תועבה"³⁸).

משא"כ שאר ישראל, שלא עברו על האיסור ד„בשל בשר בחלב", אינם אסורים בו משום „לא תאכל כל תועבה", כי אם מצד ג' הפעמים שנאמר בכתוב „לא תבשל גו' בלבד.

וזהו דיוק לשון רש"י „בשל בשר בחלב . . והזהיר כאן על אכילתו" – מפסוק זה למדנו אזהרה מיוחדת („והזהיר כאן") למי ש„בשל בשר בחלב", לפי שעשה „דבר שתיעבתי לך".

וענין זה מביע ביתר שאת (כו"ל) את מעלת ישראל, שהם „עם קדוש . . לה", ובהם „בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה".

(משיחת ש"פ ראה תשד"ח)

וגמ' – כי בתחילה מפרש עיקר חידוש הקרא, כשכל האיסור הוא רק מצד הגברא (כצ"ח און בכור), ואח"כ מוסיף, שמזה למדים ג"כ, דגם כשהדבר נאסר מצד החפצא (כבשר בחלב), באם יש גם איסור גברא (איסור בישול) נתוסף עי"ז עוד איסור על גברא זה.

³⁸ ע"פ המבואר בפנים יומתק טדר הדוגמאות בפרש"י (ובכלל – למה נקט רש"י שתי דוגמאות, ובפרט שהם מב' מקומות, ספרי

